

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

О8857

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи
к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Management of the enterprise's potential

рівень вищої освіти *другий (магістерський)*

тип дисципліни *вибіркова*

мова викладання *українська*

Херсон – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління потенціалом підприємства» є однією із складових комплексної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка»; освітні програми: «Економіка підприємства»; «Економіка довкілля і природних ресурсів».

«15» листопада 2023 року. – 23 с.

Розробник: Руснак А.В., доктор екон. наук, професор, професор кафедри економіки

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Управління потенціалом підприємства» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

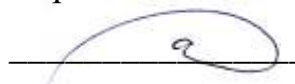

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Управління потенціалом підприємства» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	15
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	16
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
9. Засоби навчання.....	18
10. Рекомендовані джерела інформації	19
Додаток.....	21

ВСТУП ***Анотація***

Освітньою програмою підготовки магістрів передбачено формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо новітніх підходів до формування, розвитку, підвищення рівня конкурентоспроможності потенціалу підприємства, покращення результативності його використання за сучасними соціально-економічними критеріями; набуття вмінь обґрунтовувати і використовувати механізми запобігання кризи та антикризового управління суб'єктами господарювання.

Програма передбачає комплексне застосування набутих компетенцій для ефективного управління потенціалом підприємств як збалансованої соціально-економічної системи з використанням сучасного методичного інструментарію.

Ключові слова: потенціал, оптимізація структури потенціалу, оцінювання потенціалу, управління конкурентоспроможністю потенціалу, управління матеріально-технічним потенціалом, управління результативністю використання потенціалу, проектування систем управління потенціалу.

Annotation

The master's training program envisages the formation of a system of knowledge among students of higher education regarding the latest approaches to formation, development, increasing the level of competitiveness of the enterprise's potential, improving the effectiveness of its use according to modern socio-economic criteria; acquisition of skills to substantiate and use mechanisms of crisis prevention and anti-crisis management of economic entities. The program provides for the comprehensive application of acquired competencies for effective management of the potential of enterprises as a balanced socio-economic system using modern methodological tools.

Keywords: potential, optimization of the potential structure, potential assessment, management of the competitiveness of the potential, management of material and technical potential, management of the effectiveness of the use of potential, design of potential management systems.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
Модулів - 2		Рік підготовки	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Електронний адрес РНПД на сайті ХННІ НУК: http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensine%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html ; http://kb.nuos.edu.ua/Licensine%20and%20accreditation%20specialties/social-economic.html	Спеціальність 051 «Економіка» Освітні програми: «Економіка підприємства»; «Економіка довкілля і природних ресурсів»	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - Немає		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 150		Лекцій	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4;		30 год.	12 год.
самостійної роботи студента – 6.		Практичні, семінарські	
		30 год.	12 год.
	Лабораторні		
	Освітній рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		90 год.	126 год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
		Вид контролю: залік	
	Форма контролю: комбінована		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління потенціалом підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Здатність визначати закономірності та особливості формування, розвитку та оцінки потенціалу підприємств.
2. Здатність застосовувати механізми реалізації потенціалу підприємств.
3. Здатність використовувати методичний інструментарій управління потенціалом на основі критеріїв вартості та ефективності потенціалу підприємства.
4. Здатність використовувати методичний інструментарій визначення резервів розвитку різних видів потенціалу підприємства.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є дисципліни: «Стратегія підприємства», «Потенціал і розвиток підприємства».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

1. Використовувати методичний інструментарій оцінки окремих складових потенціалу підприємства.
2. Виявляти позитивні і негативні фактори формування та розвитку елементів потенціалу у конкурентному середовищі.
3. Розробляти заходи щодо розвитку потенціалу підприємства.
4. Обґрунтовувати рішення щодо максимізації вартості підприємства.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства

Тема 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства

Потенціал підприємства як об'єкт управління. Потенціал підприємства як економічна категорія. Необхідність управління потенціалом підприємства. Діалектика розвитку потенціалу підприємства та концептуальні підходи до управління ним.

Особливості, основні вимоги та важелі управління формуванням потенціалу. Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємства. Особливості формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності.

Загальна модель функціонування системи управління потенціалом підприємства. Різновиди управління потенціалом підприємства. Стратегічне, тактичне та оперативне управління потенціалом підприємства. Шкала нестабільності Ансоффа. Управління шляхом вибору стратегічних позицій, ранжування стратегічних завдань (альтернатив). Управління “по слабким сигналам”. Управління в умовах невизначеності середовища господарювання. Сценарний підхід до управління потенціалом підприємства. Джерела інформації: [2, с. 15-24; 3, с. 42-47].

Тема 2. Оптимізація структури потенціалу підприємства Структура та функції елементів потенціалу

Теоретико-методологічні підходи до ідентифікації елементів потенціалу підприємства, їхніх зв'язків і функцій. Сучасні проблеми структуризації виробничих соціально-економічних систем. Алгоритми виокремлення управляючої та виконавчої підсистеми підприємств, визначення і встановлення інтенсивності інформаційних зв'язків між ними. Блочно-модульна структуризація потенціалу підприємства. Ієрархічна структуризація потенціалу підприємства у розрізі основних складових.

Оцінка структури потенціалу. Проблеми визначення якості структури потенціалу підприємства та основних співвідношень між її складовими. Основні принципи і критерії оцінки структури потенціалу підприємства. Показники оцінки структурно-функціональних характеристик потенціалу підприємств. Метод аналізу “Квадрат потенціалу” як інструменти управління потенціалом.

Оптимізація структури потенціалу. Поняття оптимальних структурних пропорцій підприємства та їх значення для сучасної практики господарювання. Проблеми вибору та визначення структурного максимуму та оптимуму. Принципи та критерії оптимізації структури потенціалу. Визначення моделі оптимізації структури потенціалу сучасних підприємства. Алгоритм оптимізації структур потенціалу на базі системи стратегічних і функціональних цілей підприємства.

Джерела інформації: [3, с. 55-66; 6, с. 88-95].

Тема 3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями

Філософія вартості у діяльності та розвитку сучасних підприємств. Взаємозв'язок, недоліки і переваги теорії управління підприємством за критеріями вартості порівняно з іншими концепціями менеджменту. Основні поняття та види вартості, їх вплив на процеси управління.

Вартість потенціалу підприємства: аспекти оцінки та управління. Дослідження та оцінка потенціалу підприємств за допомогою поточної, ринкової та потенційної вартості. Вартість підприємства з урахуванням внутрішніх удосконалень, а також оптимізації її ринкових складових.

Критерії ринкової вартості у діяльності підприємства. Загальні,

специфічні та оперативні критерії вартості підприємства їх роль, місце і значення у процесі управління його потенціалом. Рівні деталізації критеріїв вартості та методологія побудови ієрархічних оціночних систем. Виокремлення ключових вартісних критеріїв. Побудова та аналіз стратегічних ланцюгів вартості. Формування цільових вартісних систем.

Джерела інформації: [1, с. 75-86; 2, с. 88-95].

Тема 4. Інформаційне забезпечення та сучасні технології управління складними виробничими системами.

Основи інформаційного забезпечення системи управління потенціалом. Сутнісно-змістовна класифікація джерел комерційної інформації за сучасних умов діяльності. Види господарської інформації та специфіка їх первинного опрацювання. Системи внутрішнього та зовнішнього моніторингу підприємства. Специфіка побудови внутрішньосистемних інформаційних потоків на підприємстві. Механізми подолання асиметричності господарської інформації.

Автоматизація управління потенціалом підприємства. Інформаційні системи аналізу діяльності підприємств. Автоматизація ретроспективних і прогностичних розрахунків розміру потенціалу підприємств. Основи моделювання процесів управління потенціалом сучасних підприємств. Використання стандартних програмних рішень для оцінки ефективності управління потенціалом.

Джерела інформації: [1, с. 89-94; 4, с. 89-96].

Тема 5. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства

Потенціал розвитку техніко-технологічної бази підприємства. Визначення та аналіз активних елементів техніко-технологічної бази сучасних підприємств. Ідентифікація ключових елементів матеріально-технічного потенціалу підприємства. Оцінка рівня забезпеченості та прогнозування основних пропорцій між складовими техніко-технологічної бази підприємства. Фактори, що визначають динамічність техніко-технологічного потенціалу сучасних підприємств.

Управління матеріальними потоками виробничої системи підприємства. Основні проблеми організації та раціоналізації матеріальних потоків на сучасних підприємствах. Показники оцінки інтенсивності та стабільності (ритмічності) матеріальних потоків підприємства. Логістичні системи управління матеріальними потоками: постулати, складові елементи, різновиди, переваги та недоліки, специфіка впровадження. Внутрішнє моделювання матеріальних потоків підприємств.

Джерела інформації: [2, с. 102-125; 6, с. 111-121].

Тема 6. Система управління формуванням та використанням трудового потенціалу підприємства

Основні принципи організації трудового потенціалу підприємства. Специфіка взаємодії техніко-технологічного та управлінського трудового потенціалу. Оцінка корисності працівників різних категорій в рамках окремих організаційних утворень. Основи ідентифікації формальних і неформальних зв'язків між працівниками підприємства. Концепція превентивних змін нематеріальних структур підприємств як передумова організаційного розвитку. Механізми вирішення організаційних конфліктів.

Управління трудовим потенціалом підприємства. Цільове управління та механізми його практичної реалізації на сучасних підприємствах. Принципи, фактори, методи і сучасні тенденції розвитку соціально-трудової системи підприємства. Специфічні особливості оцінки ефективності управління потенціалом техніко-технологічного та управлінського персоналу.

Джерела інформації: [1, с. 135-148; 3, с. 141-149].

Тема 7. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства

Основні складові стратегії забезпечення конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Необхідність та основні етапи управління конкурентоспроможністю потенціалу: оцінка розміру, структури, динаміки та ефективності використання потенціалу підприємства, рівня його конкурентоспроможності та частки на відповідному ринку.

Обґрунтування методології визначення та оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства (організації) з урахуванням особливостей їх підприємницької діяльності. Переваги оцінки конкурентоспроможності потенціалу складних економічних систем на базі індикативного методу. Сукупність індикаторів, показників і стандартних соціально-економічних нормативів, що формують матрицю конкурентоспроможності і характеризують резерви і втрати потенціалу підприємства.

Основні складові стратегії забезпечення конкурентоспроможності потенціалу підприємства і управлінські механізми їх реалізації. Інструментарій стратегічного аналізу в управлінні потенціалом підприємств. Механізми узгодження тактичних програм в рамках стратегічних планів.

Джерела інформації: [4, с. 144-155; 5, с. 123-129].

Модуль 2

Антикризове управління та відтворення потенціалу підприємства

Тема 8. Система антикризового управління потенціалом підприємства

Кризовий стан як прояв негативних явищ в діяльності підприємства. Передумови та механізм виникнення кризових станів потенціалу підприємства. Типологія криз потенціалу підприємства. Ідентифікація кризи потенціалу підприємства. Прогнозування сценаріїв розвитку кризових ситуацій на виробничих підприємствах. Ідентифікація системи негативних

мультиплікативних ефектів. Особливості протікання кризових процесів у розрізі основних складових потенціалу.

Концепція антикризового управління потенціалом підприємства. Принципи побудови антикризових систем управління. Елементний склад системи антикризового управління потенціалом підприємств. Технологія формування антикризової системи управління потенціалом підприємства. Методологія оцінки ефективності обраної антикризової стратегії та функціонування розробленої системи управління.

Джерела інформації: [3, с. 165-175; 6, с. 159-168].

Тема 9. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам

Організаційно-економічний механізм антикризового управління потенціалом підприємства. Цілі і функції протидії кризовим процесам на підприємствах. Ідентифікація й оцінка критичних (кризових) проявів у діяльності підприємства. Моделі підтримки прийняття антикризових рішень. Проектування внутрішніх антикризових зв'язків і механізмів в управлінських підсистемах підприємства. Визначення можливих альтернатив реагування на кризову ситуацію підприємством у цілому та окремими його елементами.

Інструментарій антикризового управління потенціалом підприємства.

Розробка прикладних проектів (програм) удосконалення організаційної структури та підвищення продуктивності праці інженерно-технічних і управлінських працівників з використанням методів “Інтероспект” і “Управління за цілями”. Паретто-оптимальний стан потенціалу підприємства. Оптимізація використання потенціалу підприємства. Система механізмів контролю ефективності антикризового управління потенціалом.

Джерела інформації: [3, с. 175-189; 5, с. 159-168].

Тема 10. Управління результативністю (ефективністю) використання потенціалу підприємства

Методологія виміру ефективності використання потенціалу підприємства. Багатокритеріальний підхід до визначення результативності діяльності підприємства (організації). Інтегральні показники продуктивності економічних систем. Вітчизняні методичні підходи.

Зарубіжний досвід оцінки ефективності потенціалу. Структурний підхід Куросави, теорії Лоулора, Гоулда та інших вчених.

Управління результативністю підприємства і стратегія її підвищення. Основні функції. Прогнозування ефективності використання потенціалу підприємства. Розробка програм (проектів) підвищення результативності використання потенціалу та його окремих складових (концептуальні основи, цілі та організаційні підходи). Мотиваційні механізми як складова програм кращого використання потенціалу підприємства.

Джерела інформації: [4, с. 165-183; 5, с. 188-195].

Тема 11. Проектування систем управління потенціалом на сучасних підприємствах

Теоретичні основи проектування систем управління потенціалом. Роль, місце і значення управління потенціалом у загальній системі менеджменту сучасних підприємств. Елементний склад системи управління потенціалом підприємства виходячи зі специфіки сфери бізнесу. Фактори, що визначають особливості системи управління потенціалом підприємства.

Технологія проектування систем управління потенціалом. Сітьові та математичні методи дослідження бізнес-процесів підприємства. Основні етапи побудови системи управління потенціалом. Визначення кваліфікаційних характеристик і чисельності працівників системи. Формування внутрішньої структури системи управління потенціалом підприємств.

Оцінка якості систем управління потенціалом підприємства. Аналіз контурів управління, діапазонів контролю і раціональності організації інформаційних потоків системи. Швидкість координації та генерування управлінських рішень. Визначення співвідношення рівня кваліфікації виконавців, складності виконуваних робіт та управління ними.

Джерела інформації: [2, с. 205-228; 5, с. 201-215].

Тема 12. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства з урахуванням системи стратегічних і тактичних цільових орієнтирів

Основи розвитку потенціалу підприємств. Еволюційна та революційна концепції розвитку потенціалу підприємств. Технологія та алгоритми реінжинірингу підприємств. Постановка цільових орієнтирів розвитку в системі загальнокорпоративних цілей. Розробка і вибір сценаріїв розвитку потенціалу підприємств і проектів їх реалізації.

Відтворення потенціалу сучасних підприємств. Сутнісно- змістовна характеристика, форми і моделі простого та розширеного відтворення потенціалу підприємств. Фактори, які зумовлюють інноваційність моделей відтворення потенціалу. Сучасні механізми відтворення окремих елементів потенціалу підприємств.

Джерела інформації: [4, с. 256-265; 5, с. 232-245].

Тема 13. Організаційно-економічне забезпечення удосконалення і впровадження системи управління потенціалом сучасних підприємств

Формування та реалізація корпоративних цілей удосконалення управління потенціалом. Розробка організаційного плану: визначення завдань, розробка планів і прогнозів, програм розвитку, складання календарних планів, ресурсне обґрунтування, розподіл повноважень та відповідальності між виконавцями. Елементний склад і логіко-структурна модель системи управління національними акціонерними товариствами. Модель балансування економічних інтересів учасників акціонерного товариства.

Ефективність управління потенціалом підприємства. Ефективність виробництва і управління та їх взаємозв'язок. Методи вимірювання ефективності управління потенціалом підприємства. Оцінка ефективності проектів (програм) по удосконаленню систем управління потенціалом сучасних підприємств.

Особливості впровадження систем управління потенціалом на сучасних підприємствах. Умови досконалого управління вартістю підприємства. Алгоритми впровадження системи управління потенціалом. Механізми подолання організаційного опору системним удосконаленням. Підтримка довгострокового функціонування механізмів управління вартістю потенціалу підприємства.

Джерела інформації: [4, с. 268-278; 5, с. 269-275]

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
Модуль 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства								
Тема 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	10	2	2	6	9			9
Тема 2. Оптимізація структури потенціалу підприємства	10	2	2	6	11	2		9
Тема 3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	10	2	2	6	11	2		9
Тема 4. Інформаційне забезпечення та сучасні технології управління складними виробничими системами	11	2	2	7	11	2		9
Тема 5. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	11	2	2	7	11		2	9
Тема 6. Система управління формуванням та використанням трудового потенціалу підприємства	11	2	2	7	11		2	9
Тема 7. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	12	4	2	6	11		2	9
Разом за змістовим модулем 1	75	16	14	45	75	6	6	63
Модуль 2. Антикризове управління та відтворення потенціалу підприємства								
Тема 8. Система антикризового управління потенціалом підприємства	13	2	4	7	13		2	11
Тема 9. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам	12	2	2	8	12	2		10
Тема 10. Управління результативністю (ефективністю) використання потенціалу підприємства	13	2	4	7	12		2	10
Тема 11. Проектування систем управління потенціалом на сучасних підприємствах	12	2	2	8	13	2		11
Тема 12. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства з урахуванням системи стратегічних і тактичних цільових орієнтирів	13	4	2	7	12		2	10
Тема 13. Організаційно-економічне забезпечення удосконалення і впровадження системи управління потенціалом сучасних підприємств	12	2	2	8	13	2		11
Разом за змістовим модулем 2	75	14	16	45	75	6	6	63
Усього годин	150	30	30	90	150	12	12	126

5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	2	
2	Оптимізація структури потенціалу підприємства	2	
3	Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	2	
4	Інформаційне забезпечення та сучасні технології управління складними виробничими системами	2	
5	Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	2	2
6	Система управління формуванням та використанням трудового потенціалу підприємства	2	2
7	Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	2	2
8	Система антикризового управління потенціалом підприємства	4	2
9	Механізми та інструменти протидії кризовим процесам	2	
10	Управління результативністю (ефективністю) використання потенціалу підприємства	4	2
11	Проектування систем управління потенціалом на сучасних підприємствах	2	
12	Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства з урахуванням системи стратегічних і тактичних цільових орієнтирів	2	2
13	Організаційно-економічне забезпечення удосконалення і впровадження системи управління потенціалом сучасних підприємств	2	
Разом		30	12

5.3. Самостійна робота

№ з/п	Вид роботи	Норматив	Кількість годин	
			Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4	5
1	Підготовка до лекцій	1 год. на 1 лекцію	15	6
2	Підготовка до практичних робіт	підготовка до практичних занять – 1-2 год/ 1 заняття	30	12
3	Підготовка до заліку	підготовка до контрольних заходів – 15 (30) год. на 1 захід	15	30
4	Підготовка до поточного модульного контролю	мінимум 15 годин на 1 роботу	30	-
5	Виконання контрольної роботи	мінимум 15 годин на 1 роботу	-	30

Продовження табл.

1	2	3	4	5
6	Тема 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства			2
7	Тема 2. Оптимізація структури потенціалу підприємства			2
8	Тема 3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями			2
9	Тема 4. Інформаційне забезпечення та сучасні технології управління складними виробничими системами			2
10	Тема 5. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства			2
11	Тема 6. Система управління формуванням та використанням трудового потенціалу підприємства			2
12	Тема 7. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства			2
13	Тема 8. Система антикризового управління потенціалом підприємства			4
14	Тема 9. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам			2
15	Тема 10. Управління результативністю (ефективністю) використання потенціалу підприємства			4
16	Тема 11. Проектування систем управління потенціалом на сучасних підприємствах			2
17	Тема 12. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства з урахуванням системи стратегічних і тактичних цільових орієнтирів			2
18	Тема 13. Організаційно-економічне забезпечення удосконалення і впровадження системи управління потенціалом сучасних підприємств			2
Разом			90	126

Примітка. У дужках для заочної форми

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

для всіх видів занять:

- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмій і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;

для лекційних занять:

- лекція – усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;

- відеометод – використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних занять:

- практична робота – метод поглиблення і закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни та формування вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом виконання відповідно сформульованих завдань.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- письмовий контроль результатів навчання;
- усні відповіді на практичних заняттях;
- поточні модульні контрольні роботи у формі тестування (тестовий контроль);
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача вищої освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний залік дається студенту, якій з урахуванням балів поточних оцінок і модульного контролю набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою поточних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Практична робота

Бал	Критерії оцінювання
5	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Застосовувалися коректні методи обробки отриманих результатів. У висновках проведена коректна інтерпретація результатів.
4	Робота виконана у встановлений термін. Здобувач вищої освіти виконує практичну роботу згідно з інструкцією, іноді після консультації Здобувач вищої освіти описує спостереження; в цілому правильно складає звіт та робить висновки.
3	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, іноді після консультації викладача; описує спостереження; складає звіт, що містить неточності у висновках та помилки.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує практичне завдання під керівництвом викладача; складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
0	Робота не виконувалася

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	14	12	11	9	8	6	5	3	2

7.2. Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	6 роб. × 5 балів = 30 балів	6 роб. × 5 балів = 30 балів
Поточний модульний контроль	2 МКР × 15 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	60	60

Контрольна робота (для заочної форми)

Бал	Критерії оцінювання
1	2
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти вільно орієнтується в матеріалах.
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності.
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності.
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки.
0	Роботу не виконано

Підсумковий контроль у формі заліку

Підсумковий контроль складається з тестування (1 тест на відповідність) та письмової відповіді на 2 контрольних питання.

Тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Письмова відповідь (1 питання – 15 балів)

Бал	Критерії оцінювання
15	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, дає вичерпну, повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
13	Здобувач вищої освіти орієнтується у матеріалі, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
10	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
8	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
5	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені питання, але не дає відповіді на додаткові.
0	Здобувач вищої освіти не орієнтується у матеріалах питання, не може відповісти на додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

№ змістового модуля і теми		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т5	Практична робота № 1	5	Практична робота № 1	5
	Т6	Практична робота № 2	5	Практична робота № 2	5
	Т7	Практична робота № 3	5	Практична робота № 3	5
ПМК		Тест № 1	10	-	-
ЗМ 2	Т8	Практична робота № 4	5	Практична робота № 4	5
	Т10	Практична робота № 5	5	Практична робота № 5	5
	Т11	Практична робота № 6	5	Практична робота № 6	5
	-	-	-	Контрольна робота	30
ПМК		Тест № 2	10	-	-
Підсумковий контроль		Залік, в т.ч.	40	Залік, в т.ч.	40
		Тестування	10	Тестування	10
		Відповідь	30	Відповідь	30
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Coocle Classroom, DineTalk, ZOOM Cloud Meetines, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кузнєцова Т.В., Красовська Ю.В., Подлевська О.М. Управління потенціалом підприємства. К., 2016. 196 с.
2. Хомяков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства. К: Кондор, 2007. 400с.
3. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк І.М. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К.:КНЕУ, 2003. 316 с.
4. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.
5. Должанський І.З., Загорна Т.О. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 362 с.

Допоміжна література

- 6.Добикіна О.К., Рижиков В.С. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 208 с.
7. Касьянова Н.В., Солоха Д.В., Морєва В.В. Потенціал підприємства: формування та використання. Електронний ресурс.URL: http://culonline.com.ua/Books/potenz_pidpr_Soloha.pdf.
- 8.Краснокутська Н.С. Управління потенціалом торговельного підприємства.: монографія. Електронний ресурс. URL: <http://web.kpi.kharkov.ua/mto/wp-content/uploads/sites/147/2015/10/Krasnokutska-N.S.-Upravlinnya-potentsialom-torgovelnogo-pidpriyemstva.pdf/>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Case Україна. Періодичні видання, економічний огляд. – Режим доступу: <case-ukraine.com.ua>.
3. Головний економічний журнал України. – Режим доступу: <economist.net.ua>.
4. Сайт журналу «Бізнес Інформ». – Режим доступу: <www.businessinform.net>.
5. Сайт журналу «Проблеми економіки». – Режим доступу: <www.problecon.com>.
6. Сайт журналу «Економіка розвитку». – Режим доступу: <www.ed.ksue.edu.ua>.
7. Сайт журналу «Економічна теорія». – Режим доступу: <<http://www.etet.org.ua>>.
8. Сайт журналу «Актуальні проблеми економіки». – Режим доступу: <eco-science.net>.
9. Офіційні видання Верховної Ради України. – Режим доступу: <obcom.net.ua>.

10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <www.nbuv.gov.ua>.

11. Офіційний сайт Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. – Режим доступу: <<http://nuos.edu.ua>>.

12. Офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <korolenko.kharkov.com>.

13. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. – Режим доступу: <nplu.org>.

14. Офіційний сайт Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника НАН України. – Режим доступу: <www.lsl.lviv.ua>.

15. Офіційний сайт Одеської державної наукової бібліотеки ім. М. Горького – Режим доступу: <odnb.odessa.ua>.

Розробник:
д.е.н., професор

А.В. Руснак

Питання для модульного контролю знань**Контрольні питання до 1-го модуля**

1. Еволюція розвитку терміну “потенціал” в економічних дослідженнях.
2. Особливості, основні вимоги та важелі управління формуванням потенціалу.
3. Діалектика розвитку потенціалу підприємства та концептуальні підходи до управління ним.
4. Загальна модель функціонування системи управління потенціалом підприємства.
5. Критерії вибору та особливості застосування перспективних моделей розвитку потенціалу виробничо-комерційних систем.
6. Теоретико-методологічні підходи до ідентифікації елементів потенціалу підприємства, їхніх зв'язків і функцій.
7. Сучасні проблеми структуризації виробничих соціально-економічних систем.
8. Алгоритми виокремлення управляючої та виконавчої підсистеми підприємств, визначення і встановлення інтенсивності інформаційних зв'язків між ними.
9. Блочно-модульна структуризація потенціалу підприємства.
10. Ієрархічна структуризація потенціалу підприємства у розрізі основних складових.
11. Проблеми визначення якості структури потенціалу підприємства та основних співвідношень між її складовими.
12. Основні принципи і критерії оцінки структури потенціалу підприємства.
13. Показники оцінки структурно-функціональних характеристик потенціалу підприємств.
14. Принципи та критерії оптимізації структури потенціалу.
15. Визначення моделі оптимізації структури потенціалу сучасних підприємств.
16. Алгоритм оптимізації структур потенціалу на базі системи стратегічних і функціональних цілей підприємства.
17. Взаємозв'язок, недоліки і переваги теорії управління підприємством за критеріями вартості порівняно з іншими концепціями менеджменту.
18. Загальні, специфічні та оперативні критерії вартості підприємства їх роль, місце і значення у процесі управління його потенціалом.
19. Рівні деталізації критеріїв вартості та методологія побудови ієрархічних оціночних систем.
20. Специфіка побудови внутрішньосистемних інформаційних потоків на підприємстві.

21. Основи організації факторних систем управління потенціалом.
22. Автоматизація ретроспективних і прогностичних розрахунків розміру потенціалу підприємств.
23. Основи моделювання процесів управління потенціалом сучасних підприємств.
24. Використання стандартних програмних рішень для оцінки ефективності управління потенціалом.
25. Ідентифікація ключових елементів матеріально-технічного потенціалу підприємства.
26. Оцінка рівня забезпеченості та прогнозування основних пропорцій між складовими техніко-технологічної бази підприємства.
27. Фактори, що визначають динамічність техніко-технологічного потенціалу сучасних підприємств.
28. Логістичні системи управління матеріальними потоками: постулати, складові елементи, різновиди, переваги та недоліки, специфіка впровадження.
29. Внутрішнє моделювання матеріальних потоків підприємств.
30. Оцінка корисності працівників різних категорій в рамках окремих організаційних утворень.
31. Основи ідентифікації формальних і неформальних зв'язків між працівниками підприємства.
32. Концепція превентивних змін нематеріальних структур підприємств як передумова організаційного розвитку.

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Передумови та механізм виникнення кризових станів потенціалу підприємства.
2. Типологія криз потенціалу підприємства.
3. Ідентифікація кризи потенціалу підприємства.
4. Прогнозування сценаріїв розвитку кризових ситуацій на виробничих підприємствах.
5. Ідентифікація системи негативних мультиплікативних ефектів.
6. Особливості протікання кризових процесів у розрізі основних складових потенціалу.
7. Принципи побудови антикризових систем управління та елементний склад системи антикризового управління потенціалом підприємств.
8. Технологія формування антикризової системи управління потенціалом підприємства.
9. Методологія оцінки ефективності обраної антикризової стратегії та функціонування розробленої системи управління потенціалом підприємства.
10. Особливості визначення ефективності використання потенціалу підприємства як складної ієрархічної системи.
11. Методи оцінки рівня і резервів кращого використання потенціалу

підприємств (організацій).

12. Прогнозування ефективності використання потенціалу підприємства.

13. Розробка програм (проектів) підвищення результативності використання потенціалу та його окремих складових (концептуальні основи, цілі та організаційні підходи).

14. Мотиваційні механізми як складова програм кращого використання потенціалу підприємства.

15. Теоретичні основи проектування систем управління потенціалом.

16. Роль, місце і значення управління потенціалом у загальній системі менеджменту сучасних підприємств.

17. Елементний склад системи управління потенціалом підприємства виходячи зі специфіки сфери бізнесу.

18. Фактори, що визначають особливості системи управління потенціалом підприємства.

19. Технологія проектування систем управління потенціалом.

20. Сітьові та математичні методи дослідження бізнес-процесів підприємства.

21. Формування внутрішньої структури системи управління потенціалом підприємств.

22. Оцінка якості систем управління потенціалом підприємства.

23. Основи розвитку потенціалу підприємств.

24. Розробка і вибір сценаріїв розвитку потенціалу підприємств і проектів їх реалізації.

25. Сутнісно-змістовна характеристика, форми і моделі простого та розширеного відтворення потенціалу підприємств.

26. Фактори, які зумовлюють інноваційність моделей відтворення потенціалу.

27. Сучасні механізми відтворення окремих елементів потенціалу підприємств.